

може бути зумовлене порушенням кількох вимог безпеки. Такі порушення можуть бути допущені одним або кількома суб'єктами.

Суб'єктивна сторона злочину характеризується змішаною або необережною формою вини. Щодо порушення вимог про охорону праці можуть мати місце умисел або необережність, щодо наслідків - необережність. Ставлення суб'єкта до наслідків є визначальним, тому в цілому аналізований злочин є необережним. Якщо стосовно наслідків суб'єкт діяв з умислом, скоєне кваліфікується як злочин проти життя і здоров'я особи.

Незважаючи на досить значні наукові здобутки у цьому напрямі, багато аспектів даної проблематики, зокрема чітке визначення малозначності, та його використання правовими інституціями України залишаються малодослідженими та спірними, особливо у їхньому практичному застосуванні.

На нашу думку, основним напрямом вдосконалення системи охорони праці є формування єдиної політики безпеки та її реалізація у всіх сферах суспільного життя.

Список використаних джерел

1. Про охорону праці : Закон України від 14 жовтня 1992 року № 2694-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>

2. Винокурова Л.Е., Васильчук М.В., Гаман М.В. Основи охорони праці: підручник. 2-ге вид., допов., перероб. Київ: «Вікторія», 2001. 192 с.

3. Постанова Пленуму Верховного Суду України 12.06.2009 №7 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини проти безпеки виробництва. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va007700-09>

4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

Пуляк Ю.

студент II курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: к.ю.н., доцент

кафедри кримінального права

та процесу ТНЕУ

Мазепа С.О.

«КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОСТУПОК» У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

В умовах суспільної трансформації сучасної України, формування повноцінної правової держави європейського типу особливо гостро постає проблема реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів. Окремих змін потребує кримінально-правова політика щодо посилення захисту прав і свобод людини (громадянина), учасника кримінально-правових відносин [1, с.102]. Визначенні проблеми зумовлюють гуманізацію кримінального законодавства, вимагають від держави проведення дієвих заходів щодо їх вирішення.

З огляду на це важливою подією щодо цього питання варто вважати прийняття Концепції реформування кримінальної юстиції (далі – Концепція 2008) [2], якою запропоновано запровадження кримінальних (підслідних) проступків – діянь, що не становлять значної суспільної небезпеки.

Відповідно до зазначеної Концепції визначені, зокрема, такі завдання: 1) прийняття Кодексу України про адміністративні проступки;

2) введення інституту кримінальних проступків;

3) розмежування правопорушень залежно від ступеня їх суспільної небезпечності;

4) обмеження сфери застосування покарань, пов'язаних із позбавленням волі.

В основу реформування мають бути покладені національні традиції правотворення, положення вітчизняного права, які пройшли перевірку часом і виправдані практикою, прогресивні інститути правових систем держав Європейського Союзу і норми міжнародного права. Також відповідно до Концепції реформування кримінальної юстиції України до категорії кримінальних проступків мають бути зачислені: а) окремі діяння, що за чинним КК України належать до злочинів невеликої тяжкості, які, відповідно до політики гуманізації кримінального законодавства, будуть визнані законодавцем такими, що не мають значного ступеня суспільної небезпеки; б) передбачені чинним КУпАП діяння, які мають судову юрисдикцію і не є управлінськими (адміністративними) за своєю суттю.

Проектом Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо введення інституту кримінальних проступків» від 28.02.2012 №10126 [3], введених Верховною Радою України з метою введення кримінальних проступків у кримінальне законодавство, пропонувалось визначити кримінальний проступок як діяння, за яке передбачено покарання у вигляді громадських робіт або інше, більш м'яке покарання, за винятком основного покарання у вигляді штрафу в розмірі трьох тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Під «незавершеним кримінальним проступком» пропонували розуміти підготовку до кримінального проступку або замах на кримінальний проступок. Загалом викладені поняття досить лаконічні та зрозумілі, але основної критики зазнали пропозиції авторів проекту щодо визнання несудимими «осіб, засуджених за злочин, за яких санкцією стаття Особливої частини КК України передбачене максимальне можливе покарання у виді громадських робіт, або інше, більш м'яке покарання після виконання цього покарання» Оскільки викладене в ч. 1 ст. 89 КК України вступає в колізію з п. 5 ч. 2 ст. 89 КК України, згідно з яким такими, що не мають судимості, визнаються особи, засуджені до основного покарання у виді штрафу..., громадських робіт, якщо вони протягом року з дня відбуття покарання (основного та додаткового) не вчинять нового злочину. Тобто, коло покарань, які пропонується визнавати такими, що не тягнуть настання судимості, значно збільшується. Крім того, не враховано практичне значення судимості для цілей кримінального права, яке полягає в тому, що за її допомогою забезпечується врахування під час призначення покарання такого факту, як рецидив злочинів. Відповідно, ураховуючи викладені зауваження остаточною результатом за цим проектом було його відкликання.

Проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження кримінальних проступків» від 19.05.2015 №2897 [4] пропонується кардинально новий підхід до визначення злочинного діяння, відповідно до якого проступками пропонується розуміти як умисні чи необережне діяння, що заподіюють істотну шкоду, яка не є ні значною шкодою, ні тяжкими наслідками, так й умисне діяння, що створює загрозу заподіяння значної шкоди. Така категорична позиція авторів проекту викликає суттєві суперечки установленим положенням національної кримінально-правової доктрини, зокрема в частині заміни категорії «суспільна небезпечність» поняттям «кримінальна протиправність» [5].

Законом №2617-VIII запроваджено поняття «кримінальні правопорушення». До кримінальних правопорушень віднесено усі кримінально-карані діяння, які поділяються на злочини та кримінальні проступки. Таким чином, змінами до законодавства про кримінальну відповідальність термін «злочин» замінено терміном «кримінальні правопорушення» у відповідних випадках. З огляду на це, виникла потреба внести відповідні зміни до Податкового та Митного кодексів.

21 листопада 2019 року Прем'єр-міністр України О. Гончарук зареєстрував у Раді два законопроекти:

– №2485 «Про внесення змін до Податкового кодексу України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень»;

– №2486 «Про внесення змін до Митного кодексу України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень».

Цими проектами у ПКУ та МКУ слова «злочин», «злочинних посягань» замінюються відповідно словами «кримінальне правопорушення» та «кримінальних протиправних посягань». Ці Закони наберуть чинності з дня, наступного за днем його опублікування, але не раніше набрання чинності Законом №2617-VIII. [6]

Отже, викладенні в законопроектах підходи до визначення поняття кримінального проступку суттєво різняться від інших запропонованих понять. Окрему думку щодо визначених підходів вирішення питання про доцільність установа кримінальної відповідності за проступки в чинному законодавстві України висловлюють науковці: В.Я. Тацій, А.О. Байда, В.І. Тютюгін, які вважають запропоновані зміни не виваженими, оскільки внесення принципів, концептуальних змін до КК України може призвести до втрати стабільності у сфері кримінально-правового регулювання.

Ми підтримуємо думку вчених, що під кримінальним проступком слід розуміти проміжний вид діяння між злочином і адміністративним порушенням, при цьому термін «кримінальний проступок» уважати більш вдалим, оскільки частина «проступок» указує на зв'язок з іншими провипорушеннями, а «кримінальний» - на зв'язок зі злочином. Але розглядати впровадження норм щодо кримінального проступку в межах окремого законодавчого акта, як нам видається, було б хибним, оскільки характерною особливістю законодавства про кримінальну відповідальність України є те, що воно фактично складається з одного закону – КК України.

Список використаних джерел

1. Дикаев С. У. Проблемы совершенствования института наказания / С. У. Дикаев // Юридические науки и образование. – 2012.- №34. – С.102.

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року «Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів»: Указ Президента України від 08.04.2008 №311/2008.

3. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо введення інституту кримінальних проступків : Проект Закону України від 28.02.2012 №1026.

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження кримінальних проступків : Проект Закону України від 19.05.2015 №4712.

5. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо введення інституту кримінальних проступків : Проект Закону України від 03.03.2012 №10146.

6. Закон України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: ЗУ від 22.11.2018 №2617-VIII.

Формігей О.

студент бакалаврату

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: старший викладач

кафедри Кримінального права та процесу

Декайло П.В.

ОБШУК: ПОНЯТТЯ, ВИДИ, ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ

Згідно зі статтю 234 КПК України обшук -цеслідча (розшукова) дія, що полягає в примусовому обстеженні приміщення, місцевості й окремих осіб з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб.